

- а) Турску власт
- б) Римску власт
- в) Монголску власт

48. Највећа тенковска битка у другом свјетском рату била је:

- а) Битка за Лењинград
- б) Битка за Москву
- в) Битка за Берлин
- г) Курска битка

TESTOVI ZA TAKMIČENJE

234. Шта је то “српско петоречје” или “српски пенџаб “ и где се налази? _____

235. Које се клисуре налазе на следећим рекама:

а) Јужна Морава _____

б) Велика Морава _____

в) Нишава _____

г) Дунав _____

236. Речна долина која се састоји од котлина повезаних клисурама назива се _____

237. На летње време прелазимо последње недеље месеца _____. Тада казаљке померамо:

а) један сат унапред

б) један сат уназад

238. За следеће градове напиши имена пећина које се налазе у близини:

а) Мајданпек _____

б) Бор _____

в) Деспотовац _____

г) Аранђеловац _____

239. Шта је Преполац? _____

240. Који делови наше земље улазе у састав Влашко-пантијског басена? _____

241. Град са збијеним каменим кућама, уским, стрмим и кривудаваим улицама припада _____ типу града.

242. Стиг се налази у долини реке _____, а Пек у долини _____

243. Где се налази хидрографски чвор Шумадије?

244. Повежи реке са вештачким језерима:

а) Дрина _____ Златарско

б) Дунав _____ Зворничко

в) Лим _____ Перућачко

г) Увац _____ Ђердапско

_____ Подпећко

_____ Радоињско

245. Наброј националне паркове у Србији.

246. На линије поред појмова упишите слово **Е** ако је појам климатски елемент, а слово **Ф** ако је климатски фактор:

а) надморска висина _____

б) ваздушни притисак _____

в) падавине _____

г) испаравање _____

д) географска ширина _____

ђ) влажност ваздуха _____

247. Наведени су називи географских појмова који се налазе у нашој земљи. На линије упиши њихово значење.

а) Тителски брег _____

б) Окањ _____

в) Сребрна глава _____

г) Госпођин вир _____

д) Азбуковица _____

248. Допуни реченицу.

Ако се највећи број становника неког места бави земљорадњом, доминантан сектор привреде је _____, а ако је већина запослена у туризму, доминантан је _____ сектор.

249. Допуни реченицу.

Река Дрина настаје од _____ и _____ које се спајају код _____.

250. Које велике и удаљене географске области утичу на климу наше земље?

251. Чувени морепловци који су ушли у све географске уџбенике због својих открића су: Вођа експедиције у откривању Америке 1492. је _____, морепловац који је пронашао поморски пут за Индију 1497. је _____, морепловац који је установио да је Америка нови континент 1501. и по њему је добила и име је _____,

а свет је први опловио 1519-1522. _____, који је предводио експедицију и погинуо на том путу.

252. Сунце излази тачно из источне а залази у западној тачки хоризонта:

(заокружи слово испред тачног одговора)

а) 21. 3. б) 22.12. в) 22.6. г) 23.9.

253. Неке тачке на Земљи немају ни географску ширину ни географску дужину, то су: _____

254. На висини од 3000 м температура је 00 Ц. Колика би температура била, у том часу на 1500 м надморске висине ?

(израчунај) _____

255. Висина која показује висинско растојање између две тачке на копну назива се

_____ (упиши одговор)

256. Хоризонтално (водоравно) струјање ваздуха из подручја високог у подручје ниског ваздушног притиска назива се _____

275. Напиши географске појмове њиховом значењу:

а) потопљена левкаста ушћа река су _____

б) уски и дубоки заливи су _____

276. Области обрасле ниском травом у Русији називају се _____ у Мађарској _____, у Северној Америци _____ а у Јужној Америци _____ (допуни реченицу)

277. На ушћу Тимока у Дунав налази се тромеђа Србије, _____ и _____ (упиши одговор)

278. Граница према Бугарској је претежно: (заокружи слово испред тачног одговора)

а) математичка б) вештачка в) природна

г) етничка д) неетничка

279. Које делове Балканског полуострва обухвата Родопски предео:

а) средишње, б) југоисточне и средишње, в) југоисточне

280. Лес је жућкаста, трошна стена преталожена радом _____

а код нас је најраспрострањенија је у _____
(допуни реченицу)

281. Шта су: (допиши значење појмова)

а) Преполац _____ б) Качак _____

282. Које се планине налазе између Јужне Мораве и Бугарске границе ?

а) Кукавица,

б) Дукат

в) Видлич

г) Јастребац

д) Варденик

ђ) Бесна Кобила

283. Које реке се састају код:

а) Ваљева _____ и _____ и _____

б) Краљева _____ и _____.

в) Бујановца _____ и _____

г) Сталаћа _____ и _____

284. Наше најпознатије бање су:

поред Краљева (две): _____, _____ и _____

поред Врања је _____,

поред Лознице је _____,

поред Аранђеловца _____,

Ниша _____,

Зрењанина _____,

поред Зајечара је _____,

Куршумлије _____

Прибоја _____

285. Мање регије у Шумадији су:

а) _____ главно насеље Рековац,

б) Левач, главно насеље _____ и _____

в) Гружа, главно насеље _____.

286. У којим се нашим градовима одржавају познате културне манифестације:

"Стеријино позорје", _____

"Бемус", _____

"Велики школски час", _____

"Дисово пролеће", _____

287.Следе без реда набројани облици рељефа:

цирк, алувијална раван, клиф, дина, поткапина, валов, пећина, клисура, песковита пустиња, вртача.

Сврстај их поред оних спољашњих сила које их обликују.

реке: _____

ветрови: _____

ледници: _____

морски таласи: _____

хемијско дејство воде: _____

288.За следеће реке напиши имена клисура кроз које оне протичу:

а) Пећка Бистрица: _____

б) Лепенац: _____

в) Нишава: _____

г) Дунав: _____

д) Јужна Морава: _____

289.Повежи име бање са регијом у којој се она налази.

Врдник, Сланкамен, Торда, Русанда, Бечејска бања, Јунаковић

а) Срем _____

б) Банат _____

в) Бачка _____

290.Које велике и удаљене географске области утичу на климу наше земље?

291.За следећа језера напиши каквог су начина постанка:

а) Окањ _____

б) Газиводе _____

в) Палић _____

292.На којим рекама се налазе наведене хидроцентрале?

а) ХЕ „Међувршје“ _____

б) ХЕ „Подпећ“ _____

в) ХЕ „Кокин Брод“ _____

293.Напиши имена река између којих се простире национални парк „Тара“?

294.Повежите појмове са одговарајућим процесом услед кога је настао њихов рељеф.

а) Дукат _____ ледничка ерозија

б) Церемошња _____ крашки процес

- в) Тилва Рош _____ раседање
- г) Јовачка језера _____ речна ерозија
- д) Руговска клисура _____ вулканизам
- _____ клизиште

295. На карти размере 1:50.000, дужина од 9 cm одговара дужини од _____ m у природи.

296. Између којих низија се налази Ђердапска клисура? _____

297. Заокружите облик рељефа који је по постанку најмлађи:

- а) Ђердапска клисура
- б) Рајкова пећина
- в) Вулканска купа Велетин
- г) Алувијална равн Тисе

298. На линије поред појмова напиши слово **Е** ако је појам климатски елемент, а слово **Ф** ако је климатски фактор:

- а) надморска висина _____
- б) ваздушни притисак _____
- в) падавине _____
- г) испаравање _____
- д) географска ширина _____
- ђ) влажност ваздуха _____

299. Допуни реченицу.

Стиг је област у централној Србији која се налази у сливу реке _____

300. Ако у неком граду број живорођених износи 1850, број умрлих 1300, а знамо да тај град има 100 000 становника, израчунај стопу природног прираштаја.

301. Наведи три најбројније националне мањине у Војводини и централној Србији:

302. Минералне воде садрже више од _____ грама минералних материја по _____ воде.

303. Ако се највећи број становника неког места бави земљорадњом, доминантан сектор привреде је _____, а ако је већина запослена у туризму, доминантан је _____ сектор.

304. Колико у Србији има милионских насеља? _____

305. Нафта се прерађује у рафинеријама у _____ и _____

306. Изливањем које реке је угрожено становништво Браничева?

307. Спари планину са планинским системом (упиши слово испред назива планине).

- а) Шарски ___ Златар
- б) Карпатско- балкански ___ Дели Јован
- в) Родопски ___ Стрешер
- г) Динарски ___ Рогозна
- д) Алпски ___ Бељаница
- ___ Кораб

308. Планинска клима у нашој земљи заступљена је изнад:

- а) 300м надморске висине
- б) 600м надморске висине
- в) 1200м надморске висине
- г) 800м надморске висине

309. Бифуркација је појава _____

_____, а по овој појави је позната река _____.

310. На колико је општина подељен град Београд?

_____.

311. На једној топографској карти, раздаљина од 1 km представљена је дужином од 4cm. Који је размер те карте?

312. Заокружи климатске факторе:

- а) температура
- б) влажност ваздуха
- в) рељеф
- г) сунчев сјај

д) морске струје

313. На којој планини се налази врх који носи име по Јовану Цвијићу?

314. Површина Србије износи _____ km².

315. Иза тачних тврдњи упишите слово „Г”, а иза нетачних „Н”:

а) Рељеф је климатски елемент који утиче на падавине. _____

б) Географска дужина је климатски фактор који утиче на температуру. _____

в) Долина Белог Дрима утиче на климу Метохијске котлине. _____

г) У просеку, са порастом надморске висине за 100 m, температура ваздуха опада
за 6 °C. _____

д) Кошава је западни ветар. _____

ђ) Жупна клима је заступљена у Војводини. _____

316. У окуци реке Ибар налази се планина:

а) Јавор б) Рогозна в) Жељин г) Јелица д) Црнољева

317. Повежи реке са вештачким језерима:

а) Дрина _____ Златарско

б) Дунав _____ Зворничко

в) Лим _____ Перућачко

г) Увац _____ Ђердапско

_____ Подпећко

_____ Радоињско

318. Шта је криптодепресија?

_____.

319. У долини реке Млаве налази се област _____,

а у долини реке Пек _____.

320.Између којих низија се налази Ђердапска клисура?

_____ и _____

321.Једино крашко поље у Источној Србији зове се _____ и налази се код _____.

322.Подвуци бање које припадају источно- србијанској бањској зони.

Русанда, Бадања, Гамзигрдска, Букобичка, Брестовачка, Луковска.

323.Наведите три најбројније националне мањине у Србији.

324.Наведи три суседне државе Србије које нису чланице Европске Уније?

_____, _____, _____,
_____.

325.Заокружите облик рељефа који је по постанку најмлађи.

а) Тилва Њагра

б) Овчарско-кабларска клисура

в) Злотска пећина

г) Алувијална равна Белице

326.Шта је композитна долина?

_____.

327.Како се зову линије које на картама спајају тачке исте надморске висине, а како линије које спајају тачке истих дубина?

_____.

328.Колико насеља се у Србији налази изнад 2700m надморске висине?

329.Тачка са најнижом надморском висином у Србији налази се _____

_____ и износи _____ метара.

330. Наведи све наше суседе са којима се делом или целом границом разграничавамо дуж неког речног тока.

331. Између којих низија се налази Ђердапска клисура?

_____ и _____

332. Заокружите облик рељефа који је по постанку најмлађи.

а) Тилва Њагра

б) Овчарско-кабларска клисура

в) Злотска пећина

г) Алувијална раван Белице

333. На линије поред појмова упишите слово **Е** ако је појам климатски елемент, а слово **Ф** ако је климатски фактор:

а) надморска висина _____

б) ваздушни притисак _____

в) падавине _____

г) испаравање _____

д) географска ширина _____

ђ) влажност ваздуха _____

334. Руда антимон се експлоатише у руднику _____, а хром у руднику _____.

335. У левој колони наведени су облици рељефа, а у десној начин њиховог настанка. Спери их уписивањем одговарајућих слова на линије.

а) увала _____ ледничком ерозијом

б) клиф _____ речном ерозијом

в) алувијална раван _____ крашком ерозијом

г) цирк _____ еолском ерозијом

д) дина

336. Наведени су називи географских појмова који се налазе у нашој земљи. На линије упиши њихово значење.

а) Тителски брег _____

б) Окањ _____

в) Сребрна глава _____

г) Госпођин вир _____

д) Азбуковица _____

337. Који су већи градови у Србији у долини Лима?

_____.

338. Како се зову линије које на картама спајају тачке исте надморске висине, а како линије које спајају тачке истих дубина?

_____.

339. Колико насеља се у Србији налази изнад 2700m надморске висине?

_____.

340. Допуни реченицу.

Сремска Рача је гранични прелаз Србије према _____, а Батровци према _____.

341. До којег града ћете допловити ако идете на сплаварење кроз Руговску клисуру?

_____.

342. Допуни реченицу.

Река Тимок настаје од _____ и _____ које се спајају код _____.

343. Тачка са најнижом надморском висином у Србији налази се _____

_____ и износи _____ метара.

344. Једино крашко поље у Источној Србији зове се _____ и налази се код _____.

345. Повежи акумулације и реке на којима се налазе:

а) Златарско језеро _____ Црни Рзав

- б) Рибничко језеро _____ Расина
- в) Власинско језеро _____ Западна Морава
- г) Завојско језеро _____ Увац
- д) Ћелије _____ Височица
- ђ) Међувршје

346. Подвуци бање које припадају источно- србијанској бањској зони.

Русанда, Бадања, Гамзигрдска, Букобичка, Брестовачка, Луковска.

347. Подвуци реке које припадају сливу реке Дрине.

Лим, Рашка, Јадар, Скрапеж, Рзав, Ћетиња, Увац.

348. Допуни реченицу.

Ако се највећи број становника неког места бави земљорадњом, доминантан сектор привреде је _____, а ако је већина запослена у туризму, доминантан је _____ сектор.

349. Спари планину са планинским системом (упиши слово испред назива планине).

- а) Шарски _____ Златар
- б) Карпатско- балкански _____ Дели Јован
- в) Родопски _____ Стрешер
- г) Динарски _____ Рогозна
- д) Алпски _____ Бељаница
- _____ Кораб

350. На колико је општина подељен град Београд?

_____.

351. Повежи реке са вештачким језерима:

- а) Дрина _____ Златарско
- б) Дунав _____ Зворничко
- в) Лим _____ Перућачко
- г) Увац _____ Ђердапско

_____ Подпећко

_____ Радоињско

352. Спари реке са одговарајућим клисурама:

а) Јужна Морава _____

б) Велика Морава _____

в) Нишава _____

г) Дунав _____

1. Руговска клисура 2. Грделичка клисура 3. Сићевачка клисура

4. Сипска клисура 5. Багрданска клисура 6. Сталаћка клисура

353. Допуни реченицу:

Највиша бања у Србији је _____ на _____ метара н.в. и налази се у подножју планине _____.

354. Који су најмлађи облици рељефа у Војводини? _____

355. На једној топографској карти, раздаљина од 1 km представљена је дужином од 4cm.

Који је размер те карте? _____

356. Заокружи климатске факторе:

а) температура

б) влажност ваздуха

в) рељеф

г) сунчев сјај

д) морске струје

357. Повежите географске објекте са одговарајућим типовима облика по настанку.

а) басен Палићког јез. _____ леднички ерозивни облик

б) Грделичка клисура _____ еолски акумулативни облик

в) Делиблатска пешчара _____ еолски ерозивни облик

г) Одоровско поље _____ речни акумулативни облик

д) Ада Хуја _____ крашки ерозивни облик

_____ речни ерозивни облик

358.Наведите три гранична прелаза Србије према државама Европске уније, по слободном избору. _____

359.На којој планини се налази врх који носи име по Јовану Цвијићу?

360.Река Пчиња припада _____ сливу.

361.Површина Србије износи _____ km².

362.Кроз Србију се простиру меридијани од:

- а) 15, 16, 17. и 18. степена западне географске дужине
- б) 19, 20, 21. и 22. степена западне географске дужине
- в) 15, 16, 17. и 18. степена источне географске дужине
- г) 19, 20, 21. и 22. степена источне географске дужине

363.Регионална целина Срем простире се:

- а) источно и северно од Дунава и западно од Тисе
- б) између Бегеја и Тисе
- в) јужно и западно од Дунава и северно од Саве
- г) источно од Тисе и северно од Дунава

364.Поред наведене регије уписати њен административни центар.

Мачва _____

Шумадија _____

Јадар _____

Азбуковица _____

365.Које реке протичу кроз следеће градове:

а) Прибој _____

б) Нови Пазар _____

в) Шабац _____

г) Прокупље _____

д) Димитровград _____

ђ) Крагујевац _____

366. Буфуркација је _____

_____ и налази се на
реци _____.

367. Иза тачних тврдњи упишите слово „Т“, а иза нетачних „Н“:

а) Рељеф је климатски елемент који утиче на падавине. _____

б) Географска дужина је климатски фактор који утиче на температуру. _____

в) Долина Белог Дрима утиче на климу Метохијске котлине. _____

г) У просеку, са порастом надморске висине за 100 m, температура ваздуха опада
за 6 °C. _____

д) Кошава је западни ветар. _____

ђ) Жупна клима је заступљена у Војводини. _____

368. У којим пределима Србије се могу наћи остаци вулканских купа?

369. Када су настале пешчаре у Војводини?

370. Поред којих градова се налазе следеће бање:

а) Ковиљача _____

б) Русанда _____

в) Буковичка _____

г) Матарушка _____

371. Река Дрина настаје од _____ и _____ које се спајају код _____.

372. Повежи реке са вештачким језерима:

а) Дрина _____ Златарско

б) Дунав _____ Зворничко

в) Лим _____ Перућачко

г) Увац _____ Ђердапско

_____ Подпећко

_____ Радоињско

373. Којим методама се представља рељеф на географским картама?

374. У којим пределима Србије је заступљена жупна клима?

375. За следеће градове напиши имена пећина које се налазе у близини:

а) Мајданпек _____

б) Бор _____

в) Деспотовац _____

г) Аранђеловац _____

376. Шта је криптодепресија?

377. За следеће планине напишите називе највиших врхова:

а) Рудник _____

б) Стара планина _____

в) Ртањ _____

г) Голија _____

д) Златибор _____

378. По начину постанка природна језера делимо на: _____

_____.

379. На летње време прелазимо последње недеље месеца _____. Тада казаљке померамо:

а) један сат унапред

б) један сат уназад

380. У долини реке Млаве налази се област _____,

а у долини реке Пек _____.

381. Река Тимок настаје од _____ и _____ који се састају код _____.

382. Рафинерије нафте се налазе у _____ и _____.

383. Шта је „бела куга“ и где је најизраженија у Србији?

384. На којим рекама се налазе следећа вештачка језера:

а) Газивода _____ б) Златарско _____

в) Перућачко _____ г) Ђердапско _____

385. У левој колони дате су клисуре, а у десној реке које су их усекле. Спери реке и клисуре уписивањем одговарајућих слова на линије.

а) Грделичка _____ Пећка Бистрица

б) Качаничка _____ Лепенац

в) Сићевачка _____ Јужна Морава

г) Руговска _____ Нишава

д) Ђердапска _____

386. Где се налази хидрографски чвор Шумадије?

_____.

387. Спери планину са планинским системом (упиши слово испред назива планине).

- а) Шарски _____ Златар
- б) Карпатско- балкански _____ Дели Јован
- в) Родопски _____ Стрешер
- г) Динарски _____ Рогозна
- д) Алпски _____ Бељаница
- _____ Кораб

388. Река Пчиња припада _____ сливу.

389. Регионална целина Срем простире се:

- а) источно и северно од Дунава и западно од Тисе
- б) између Бегеја и Тисе
- в) јужно и западно од Дунава и северно од Саве
- г) источно од Тисе и северно од Дунава

390. Наброј националне паркове у Србији.

_____.

391. У којим пределима Србије је заступљена жупна клима?

_____.

392. По начину постанка природна језера делимо на: _____

_____.

393. На линије поред појмова упишите слово **Е** ако је појам климатски елемент, а слово **Ф** ако је климатски фактор:

- а) надморска висина _____
- б) ваздушни притисак _____
- в) падавине _____
- г) испаравање _____
- д) географска ширина _____
- ђ) влажност ваздуха _____

394. Шта је композитна долина?

—

395. У левој колони наведени су облици рељефа, а у десној начин њиховог настанка. Спери их уписивањем одговарајућих слова на линије.

а) увала _____ ледничком ерозијом

б) клиф _____ речном ерозијом

в) алувијална равна _____ крашком ерозијом

г) цирк _____ еолском ерозијом

д) дина

396. Како се зову линије које на картама спајају тачке исте надморске висине, а како линије које спајају тачке истих дубина?

397. Тачка са најнижом надморском висином у Србији налази се _____

_____ и износи _____ метара.

398. Између којих низија се налази Ђердапска клисура?

_____ и _____

399. На линије поред појмова упишите слово **Е** ако је појам климатски елемент, а слово **Ф** ако је климатски фактор:

а) надморска висина _____

б) ваздушни притисак _____

в) падавине _____

г) испаравање _____

д) географска ширина _____

ђ) влажност ваздуха _____

400. У ком топлотном појасу се налази наша земља?

401. Време у нашој земљи одређује ваздушна маса која долази – топло или хладно, влажно или суво. Кад стигне ваздушна маса са Атлантика време је _____, из северне Африке _____, а из Сибира _____.

402. Који ветар дува у време када је антициклон на Карпатима а циклон у Војводини _____, антициклон на Динарским планинама а циклон изнад Јадрана _____ а који када је обрнут распоред ваздушних

притисака _____.

403. Наведи типове градских насеља у нашој земљи? _____,

_____, _____, _____.

404. Наведи најпознатије речне луке у нашој земљи. _____, _____,

_____, _____, _____.

405. Који су наши најпознатији виноградарски рејони? _____, _____,

_____, _____, _____, _____.

406. Наведи најпознатија налазишта мрког угља у Србији.

407. Наведи главне центре за производњу:

а) шљива _____

б) малина _____

408. Који део Србије се зове „петоречје“ и зашто? _____

409. Наша држава се налази: (заокружи број испред тачних одговора)

1. северно од Екватора и западно од Гриничког меридијана

2. јужно од Екватора и источно од Гриничког меридијана

3. северно од Екватора и источно од Гриничког меридијана

4. јужно од Екватора и западно од Гриничког меридијана

410. У прошлости већи део Панонске низије био је прекривен травом:

(заокружи ДА или НЕ)

ДА

НЕ

411. Допиши имена држава у које ћемо ући преко наведених граничних прелаза.

1. Градина _____

2. Бездан _____

3. Ватин _____

412. Превој Преполац повезује _____ и _____. (допуни реченицу)

413. У долини Пека налазе се мање регије. (заокружи бројеве испред тачних одговора)

1. Браничево
2. Хомоље
3. Звижд
4. Црноречје

414. Спари типове климе са крајевима у којима су заступљени уписивањем броја на линију.

1. Шумадија _____ континентално-панонска
2. Банат _____ измењена- средоземна
3. долина Зете _____ умереноконтинентална

415. Карпатске планине у нашој земљи су: (заокружи бројеве испред тачних одговора)

1. Девица
2. Јелица
3. Тупижница
4. Бељаница

416. Регије јужног обода Панонске низије јесу: (заокружи бројеве испред тачних одговора)

1. Мачва
2. Срем
3. Колубара
4. Рашка

417. Које су две највише планине у средишњој Србији? (одговори на питање)

_____ и _____

418. Родолски предео обухвата: (заокружи број испред тачног одговора)

1. средишњи део Србије око Јужне Мораве
2. средишњи део Србије око Велике Мораве
3. средишњи део Србије око Западне Мораве

4. средишњи део Србије око Нишаве и Расине

419. Тимок настаје од _____ и _____ који се

састају код _____. (допуни реченицу)

420. Које се две бање налазе у Срему? (одговори на питање)

_____ и _____

421. Ветерница је десна притока Јужне Мораве. (заокружи ДА или НЕ) ДА НЕ

422. Заокружи бројеве испред тачних одговора.

1. Сталаћка клисура се налази на реци Власини.
2. Јужна Морава настаје од Биначке Мораве и Пешевске Моравице.
3. Јужна Морава и Западна Морава се састају код Ниша.
4. Лесковачка котлина је највећа котлина у Родопском пределу.

423. У Моравско-ресавском басену експлоатише се: (заокружи број испред тачног одговора)

1. камени угаљ
2. лигнит
3. мрки угаљ
4. антрацит

424. Машине и уређаје за руднике производе фабрике у: (заокружи бројеве испред тачних одговора)

1. Нишу
2. Крушевцу
3. Чачку
4. Лазаревцу

425. Најзначајнији рудници бакра су: (упиши њихове називе)

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

426. Села у низу карактеристична су за: (заокружи број испред тачног одговора)

1. подножје Фрушке горе
2. котлине у Србији
3. Мачву
4. Шумадију

427. Пластичне масе се производе у: (заокружи број испред тачног одговора)

1. Пироту
2. Крупњу
3. Панчеву
4. Прокупљу

428. Главни рејони производње шљива

су _____ и _____,

а главни центри су _____ и _____. (допуни реченицу)

429. Које небеско тело у Сунчевом систему има пречник 109 пута већи од пречника Земље?

_____.

430. Географски омотач Земље је животна средина људског рода. Испиши редослед сфера географског омотача: _____, _____, _____ и _____.

431. Географски омотач Земље - изучавају посебне физичко-географске дисциплине. Напиши њихове називе:

а) литосферу тј. облике рељефа и начин њиховог постанка проучава _____

б) атмосферу, односно услове формирања географског распрострањења појединих типова климе

в) хидросферу тј. све воде на Земљи _____

г) биосферу, односно биљни и животињски свет и њихово географско распрострањење

д) наука која изучава изглед и особине географског омотача током геолошке прошлости Земље зове се

_____.

432. Земља има два основна кретања : ротацију и револуцију. У току године нормални сунчеви зраци падају на

екватор само одређених дана:

- а) 23. септембра, б) 22. децембра, в) 21. марта, г) 22. јуна (заокружи тачне одговоре)

Последице ротације Земље су _____, а револуције

_____.

433. График топлотних појасева ограничавају граничне паралеле :

повратници и стожерници. Одговори који топлотни појас се простире између северног и јужног повратника _____, који између повратника и стожерника _____, а који између полова и стожерника _____.

434. Стене су природни минерални скупови (агрегати) одређеног хемијског састава и физичких особина. По начину постанка оне се деле на :

- а) магматске, б) седиментне и в) метаморфне

Испред назива стене напиши слово оне групе којој припада :

___ габро, ___ лапорац, ___ гранит, ___ лес, ___ мермер, ___ серпентин, ___ сијенит, ___ гнајс, ___ пешчар, ___ базалт, ___ асфалт, ___ антрацит.

435. Епирогени покрети доводе до померања обалских линија на морима и океанима. Како се зове надирање мора на копно _____ а како се зове издизање копно, односно повлачење мора _____

436. Облици рељефа настали радом речне ерозије и акумулације су :

(заокружи тачане одговоре)

- а) лесна зараван, б) кањони, в) плавине, г) аде, д) клиф, њ) шкрапе,
е) речне терасе, ж) долине, з) спрудови, и) цирк, ј) алувијалне равни.

437. Израчунај дневну температуру ваздуха, ако је термометар у 7 часова показао 5,5°, 14 часова 12,5° а у 21 час 7,0° целзијуса. _____

438. Ваздух се загрева од сунчеве топлотне енергије:

- а) директно од дејства (проласка) сунчевих зрака кроз ваздух.
б) индиректно од загрејане Земљине површине.

439. Притисак ваздуха - ваздушни притисак на нивоу мора износи 760 мм Hg или 1013 mb. То је нормалан атмосферски притисак. Област на земљи у којима је ваздушни притисак виши од нормалног назива се _____ а област са нижим _____.

440. Према трајању и простору на којем дувају, ветрови су сврстани у три групе, и то: а) стални или планетарни, б) периодични или сезонски в) локални. Испред назива ветра напиши слово групе којој припада.

___ западни ветрови, ___ монсуни, ___ кошава, ___ источни или поларни ветрови, ___ бура, ___ пасати, ___

фен, ___ антипасати, ___ југо.

441. Испаравање је прелажење воде у гасовито стање. Како се зове процес када водена пара прелази у течно стање _____, или у чврсто стање _____.

442. Све падавине на Земљи се деле на: а)приземне и б)високе. Испред наведене врсте допиши слово групе којој припада. ___ роса, ___ киша, ___ град, ___ иње, ___ слана, ___ снег, ___ поледица.

443. Спајање у облацима сумпор - диоксида и азотног - оксида са капљицама воде или кристалима леда настају особене падавине које се зову: (заокружи тачан одговор)

а) ледене кише, б) киселе кише, в) приземне падавине.

444. Два велика приморска града Њујорк и Лисабон, налазе се скоро на истој географској ширини, због чега би требали да имају исту климу. Али њихове климе су различите. Одговори: а) који град има топлију климу? _____

б) који климатски фактор је то одлучио? _____

445. Падавине на копну које пониру, образују слој подземне воде или издан. Одговори: а) како се зове најплића издан? _____

б) како се зове место на Земљиној површини где избија издан? _____

в) како се зове изданска вода која у 1/л има више од 1 гр. растворене соли? _____

г) како се зову водоскоци топле воде на Земљиној површини? _____

446. Реке су неизмерна природна богатства. Свака река има свој извор, корито и ушће. Како се зове:

а) Већа река са свим својим притокама је _____

б) Све реке једног подручја (државе) су _____

в) Земљиште са којег падавине отичу у неки речни систем је _____

г) Линија која раздваја два речна система је _____

д) У које морске сливове отичу реке Србије _____, _____ и _____.

447. Према квалитету воде наше реке су сврстане у четири класе, I, II, III, IV:

Испред назива реке допиши број класе којој припада:

___ Дрина, ___ Ибар(до К. Митровице), ___ Тара, ___ Студеница,

___ Дунав, ___ Сава, ___ Бегеј, ___ Ситница, ___ Велики Рзав,

___ Борска река, ___ Колубара, ___ Црни Тимок, ___ Вел. Морава.

448. Ерозивна језера настају деловањем ледника, река и ветрова. Црно језеро на Дурмитору је по постанку _____, Обедска бара поред Саве је _____, а Палићко језеро поред Суботице је _____.

Којој групи језера по постанку припадају Власинско _____ и Ђердапско _____.

449. На распрострањеност биљног света утичу бројни фактори: вода, топлота, земљиште, светлост, рељеф и човек.

Према потребама за водом, биљке се деле на три велике групе: (допиши)

а) биљке мочварних предела _____

б) биљке сушних предела _____

в) биљке умерене влажности _____

450. Земљиште је површински растресити слој литосфере који има способност да биљкама обезбеди неопходну воду и хранљиве материје. Настаје распадањем стена.

Како се зове тип земљишта који настаје на кречњаку _____, а

како се зове тип земљишта у Шумадији и северној Босни где су некада расле хрстове шуме звани гајеви _____

451. Физичка географија је наука која проучава (допиши) _____.

Назив физичка географија потиче од грчких речи које значе: *fisis* _____,

gea _____ и *grafein* _____.

452. Како се зове свеукупан простор који нас окружује. Наведи сва три назива који се користе: _____, _____ или _____.

453. Унутрашњост Земље, односно топлота у телу Земље настала је на два начина: а) сабијањем материје под утицајем гравитације, б) центрифугалном силом ротације, в) распадањем радиоактивних елемената. (заокружи тачне одговоре).

Унутрашњост Земље дели се на три сфере. То су до 70 km дубине _____, до дубине 2900 km _____ и _____ полупречника 3500 km.

454. Седиментне стене настају таложењем и нагомилавањем различитог материјала минералног и органогеног порекла у воденим басенима или на копну. Према начину постанка и пореклу материјала деле се у три групе: _____, _____ и _____.

455. Како се зове минерал који настаје једињењем кисеоника и силицијума са алуминијумом? _____, а како онај који настаје једињењем кисеоника и силицијума _____.

456. Трансгресијом се повећава површина под _____.

До регресије може доћи у случају (заокружи тачан одговор):

а) отапањем леда у поларним областима,

б) наглим захлађењем и повећањем површина под ледом у поларним областима.

457. Како се назива метаморфисани: а) кречњак _____ б) гранит _____.

458. Орогени покрети ремете слојеве у литосфери и доводе до стварања котлина и планина. Како се зову планине које настају раседањем _____ а како оне планине које настају набирањем слојева у литосфери _____.

459. Изливањем и хлађењем лаве као и нагомилавањем другог избаченог материјала стварају се вулкански облици рељефа. Заокружи само вулканске облике рељефа: а) шкрапе, б) вулканске купе, в) естуари, г) вулкански платои.

У средоземној вулканској области налази се 17 активних вулкана. Најпознатији су: поред Напуља _____, на Сицилији _____, на Липарским острвима _____ и _____.

460. Како се зове жариште земљотреса у Земљиној кори _____, а како област на површини Земље изнад жаришта земљотреса _____, а инструмент који мери покрете у Земљиној кори зове се _____.

461. Леднички облици рељефа настали су радом ледника. Најзначајнији ерозивни глацијални облици рељефа су: а) цирк, б) валов, в) моренске пречаге. (Заокружи тачне одговоре). Ако је цирк испуњен водом то је _____, које се у народу зове _____. (Допуни)

462. Еолски облици рељефа настају радом ветра, а деле се на: а) ерозивне и б) акумулативне. Испред еолског облика рељефа напиши слово групе којој припада: _____ камените пустиње, _____ песковите пустиње, _____ лес _____ печуркасти остенаци, _____ дине, _____ оазе, _____ уади.

463. Облици рељефа настали радом таласа, рушењем обала, одношењем и таложењем тог материјала зове се абразија. Наброј ерозивне абразионе облике рељефа: _____, _____, _____ и _____.

464. Атмосфера је ваздушни омотач Земље. Ваздух је веома покретљива и слојевита материја. Бројевима 1 – 5 означу слојеве атмосфере од површине Земље према васиони: _____ егзосфера _____ мезосфера, _____ стратосфера, _____ тропосфера, _____ термосфера. Изузимајући ретке гасове, атмосферу чине претежно следећи гасови: _____, _____, _____ и _____.

465. Наброј најзначајније климатске елементе који одређују време и климу на свакој територији. То су: Сунчево зрачење или _____, _____, _____, _____, _____, _____ и _____.

466. Области на Земљи у којима је ваздушни притисак виши од 760 mm или 1013 mb називају се _____, а ако је нижи зове се _____.

467. Ветрови се деле према трајању и простору на којем дувају у три групе: а) стални или планетарни, б) периодични или сезонски и в) локални.

Испред имена ветра напиши слово групе којој припада:

___ монсуни, ___ пасати, ___ кошава, ___ антипасати, ___ фен, ___ западни, ___ вардарац, ___ бура.

468. Хигрометар и хигрограф су инструменти којима се мери _____.

Када водена пара у ваздуху пређе у течно стање то је _____, а када пређе у чврсто стање то је _____.

469. Према метеоролошкој терминологији кишни облаци су: нимбостратуси _____ и кумулонибуси _____.

Напиши њихове називе на српском језику.

470. Који климатски елемент се мери инструментом хелиографом _____.

471. Падавине су сви облици кондензоване водене паре у течном и чврстом стању, који из ваздуха доспевају на тле. Напиши ниске падавине: _____, _____, _____ и _____, а високе падавине су: _____, _____ и _____.

472. Које промене у глобалној клими Земље изазива повећање угљен-диоксида у ваздуху _____, а које промене у атмосфери изазива сумпор-диоксид? _____.

473. Извори су места где избија изданска вода на површину копна. Извори који у литру воде имају више од 1 грама растворених соли називају се _____.

474. Наука која се бави изучавањем земљишта зове се _____.

475. На Земљи се издвајају четири основне биљне заједнице. То су: _____, _____, _____ и _____.

543. Дунав улази на територију Србије код Бездана (82 m н.в.) и после 588 km тока излази из Србије код Прахова (28 m н.в.). Израчунај укупан и просечан пад ове реке кроз нашу земљу:

а) укупан пад реке _____

б) просечан пад реке _____

544. Допуни реченицу:

Фазе пуног и младог Месеца, када се Земља, Месец и Сунце нађу у истој равни називају се _____.

545. У којој се трусној зони налази подручје Средње Америке? _____

546. Заокружите тачан одговор:

Дуж источне обале Тихог океана, плоче литосфере се:

а) подвлаче једна испод друге

б) међусобно размичу

548. Колика је вредност нормалног ваздушног притиска на Вршачком брегу, који има надморску висину од 639 m?

Да ли ваздушни притисак од 950 mb указује да на наведеном простору делује циклон или антициклон?

549. Заокружите тачан одговор:

Ако је у Средоземљу висок ваздушни притисак, а у Панонској низији низак, у ком правцу ће дувати ветар?

а) од Средоземља ка Панонској низији

б) из Панонске низије ка Средоземљу

550. Заокружите тачан одговор:

У месту које има координате $72^{\circ}25' N$ и $10^{\circ}55' W$, просечна годишња количина падавина је:

а) већа од 2000 mm

б) мања од 2000 mm

911. Од великог броја бања у нашој земљи најтоплију воду од $92^{\circ} C$ има _____, а температуру воде од $78^{\circ} C$ има бања у подножју Копаоника која се зове _____.

912. Поред наведених културно-историјских знаменитости упиши град у чијој се близини налазе.

а) Рас _____

б) Ћеле –кула _____

в) Кадињача _____

г) Петроварадин _____

д) Ромулијана _____

527. Заокружи тачан одговор:

На територији Србије и Црне Горе Земљина кора има највећу дебљину у пределу:

- а) Родопа
- б) Динарида
- в) Панонског басена
- г) басена Јадранског мора

913. Подвуци реке које припадају Егејском сливу.

Лепенац, Јасеница, Рзав, Пчиња, Драговиштица, Лепеница.

914. Наведи спољашње климатске факторе који утичу на климу наше земље.

915. Поред наведених градова упиши назив реке која поред њих протиче:

- а) Пријепоље _____
- б) Нови Пазар _____
- в) Врање _____
- г) Бајина Башта _____
- д) Пирот _____

916. Пронађи уљеза.

Сокобања, Гамзиградска бања, Брестовачка бања, Буковичка бања.

917. Дата су имена градова из античког и римског периода. Поред њих упиши данашња имена тих градова.

- а) Viminacium _____
- б) Naissus _____
- в) Sirmium _____
- г) Dheranda _____

918. Повежите врсте угља са локацијама на којима се експлоатишу:

- а) лигнит _____ Ресава
- б) камени угаљ _____ Костолац
- в) мрки угаљ _____ Ртањ

919. Граница Србије и хрватске почиње код места Батина (троемља Србије, Хрватске и Мађарске), а завршава се на _____.

920. Повежите следеће појмове са одговарајућим процесима услед кога су настали:

а) Тителски брег _____ глацијална ерозија

б) Обедска бара _____ крашка ерозија

в) Тилва Њагра _____ еолска ерозија

г) Вратна _____ вулканизам

д) Црно језеро _____ флувијална ерозија

921. Највиша тачка у Банату је _____.

922. Најзначајније налазиште земног гаса у Банату је смештено у близини _____.

923. Један од српских брендова је шљива. Наведи три најважнија региона узгоја овог воћа.

_____.

924. Најниже годишње температуре у Србији забележене су у Сјеничкој котлини. Главни разлог за то је

_____.

925. У планиској регији под утицајем умерно- континенталне климе развили су се следећи типови земљишта:

_____, _____,

_____ и _____.

911. За сваку од наведених клисура напиши на којој се реци налази:

а) Багрданска _____

б) Сићевачка _____

в) Горњачка _____

г) Грделичка _____

д) Качаничка _____

912. У Панонској географској области издвајају се различити рељефни облици, настали

радом:

а) тектонских покрета,

б) еолском ерозијом и акумулацијом,

в) речном ерозијом и акумулацијом,

Испред имена рељефне целине стави слово начина постанка:

_____ Фрушка гора;

_____ Сремска лесна зараван

_____ Алувијална равнина Дунава

_____ Банатска пешчара

_____ Тителски брег

_____ ада

913. Поред наведених манастира напиши називе градова поред којих се налазе.

а) Жича _____

б) Ђурђеви ступови _____

в) Љубостиња _____

г) Тршић _____

д) Манасија _____

914. Шумадијску греду чине следеће планине _____

911. Како се могу објаснити високе летње температуре у Панонској низији? _____

_____.

912. Смонице су:

(заокружи тачан одговор)

а) тип земљишта који се јавља на северним експозицијама, у речним долинама и погодне су за гајење ратарских култура.

б) тип земљишта који се јавља на јужним падинама планина, погодне за виноградарство.

в) тип земљишта који се јавља у условима континенталне климе на лесној подлози.

913. Повежите појмове са одговарајућим процесом услед кога је настао њихор рељеф:

а) Телечки плато _____ денудација

б) Обедска бара _____ крашки процес

в) Котленик _____ флувијални процес

г) Вратна _____ еолски процес

д) Ђавоља варош _____ вулкански процес

_____ глацијални процес

911. Заокружи називе градова који су смештени дуж аутопута Београд-Ниш:

- а) Велика Плана б) Пожега в) Марковац
г) Јагодина д) Прокупље њ) Пожаревац

1017. Упишите тачне одговоре:

Који термин се користи за језера чија површина воде има надморску висину изнад мора, док је висина језерског дна испод нивоа мора _____,

1019. Повежите регионе са пољопривредним културама које су за њих карактеристичне:

- а) Панонија _____ винова лоза
в) Шумадија _____ житарице
г) Метохија _____ шљива
_____ смоква

1035. Повежи реке и градове који се налазе у њиховим долинама.

- а) Ушће _____ Велика Морава
б) Жагубица _____ Ибар
в) Баточина _____ Млава
г) Љубовија _____ Јасеница
д) Варварин _____ Лепеница
њ) Смедеревска Паланка

1039. Поред имена градског насеља напишите име највећег загађивача ваздуха тог насеља:

- а) Панчево- _____
б) Бор- _____
в) Обреновац- _____

1041. Ако кренете од Пирота ка Београду кроз која сужења морате проћи, почевши од Пирота?

1042. Ако кренете на екскурзију из Крушевца, долином Западне Мораве и Ибра до Новог Пазара, које бање и манастире можете да посетите (почевши од Крушевца)?

Бање: 1. _____; 2. _____; 3. _____

Манастири: 1. _____; 2. _____; 3. _____